

JAKÁ JE SOUČASNÁ SITUACE ČESKÉHO ZEMĚDĚLSTVÍ

Kladný výsledek hospodaření, kterého české zemědělství dosahovalo od vstupu do Evropské unie až do roku 2008, se radikálně zhoršil v roce 2009 a podle předpokladů ani rok 2010 nepřinese zlepšení. Ceny za zemědělské výrobky, s výjimkou mléka, jsou nižší než v roce 2009 a rezervy jsou rozpuštěny do výsledku minulého roku.

Tento složitý stav českého zemědělství rozebíral předseda Zemědělského svazu ČR Ing. Miroslav Jirovský na společném zasedání výboru a kontrolní komise Zemědělského svazu ČR koncem února ve Větrném Jeníkově. Tomuto zasedání předcházelo **významné jednání představitelů Zemědělského svazu ČR Miroslava Jirovského a Odborového svazu pracovníků zemědělství a výživy – Asociace svobodných odborů ČR Bohumíra Dufka s představiteli vlády, premiérem Janem Fischerem a ministrem zemědělství Jakubem Šebestou**. Předmětem jednání byl kromě situace v zemědělství také systém kontrol Ministerstva financí ČR a Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže v obchodních řetězcích, nový přístup vlády k reformě společné zemědělské politiky po roce 2013 a nerovné postavení českých zemědělců po vstupu do Evropské unie.

Z jednání o fiskální podpoře zemědělského podnikání vyplynulo, že vláda nic nemění na příslibu posílení top-up o 1,5 miliardy korun z Pozemkového fondu ČR a o jednu miliardu korun z PGRLF. Premiér v této souvislosti vyzval ministra zemědělství k předložení návrhů v co nejkratší době. Ministr uvedl, že převod z Pozemkového fondu ČR bude dodatkem k novele zákona o pozemkovém fondu, který projedná zemědělský výbor Poslanecké sněmovny. Tento dodatek zemědělský výbor jednomyslně schválil 17. února. A na poslední řádné schůzi Poslanecké sněmovny v březnu byla novela zákona o pozemkovém fondu schválena. Druhým krokem je převod peněz z PGRLF, který schvaluje vláda. Tyto dva kroky by umožnily dosáhnout až na 5,5 miliardy korun pro top-up. Další posílení z vnitřních zdrojů resortu je ponecháno na nové vládě po volbách.

O problematice situaci českého zemědělství vypovídá stav ve dvou důležitých zemědělských komoditách, a to stavy dojných krav a ceny mléka a stavy jatečných prasat. Miroslav Jirovský, předseda Zemědělského svazu ČR ve Větrném Jeníkově se těmito tématy podrobně zabýval.

Ceny za mléko se v poslední době v ČR mírně oživily, ale k vyrovnání se zeměmi EU-15 nedošlo. Např. za celý rok 2009 je ČR na 94,7 % průměrné úrovni Německa. Přitom obchodní ceny mléčných výrobků se od srpna zvyšují

rychleji než cena mléka. Také počet dojných krav se ke konci roku 2009 snížil. Pokles stavů do určité míry vyrovnává stále se zvyšující doživost, přesto loni produkce klesla o 3,2 %. Současná situace je neudržitelná a vede k výraznému omezení stavu dojnic, a tím k ohrožení existence řady mlékáren. Řešení je v důrazném přístupu státní správy k jednání s obchodními řetězci kvůli dodržování zákona o cenách, zákona o významné tržní síle, kontroly kvality a označování výrobků. Kromě toho ekonomika mléka vyžaduje dosažení vyššího zpeněžení mléka v mlékárnách až na úroveň Německa. Toho však lze dosáhnout pouze posílením a podporou odbytových družstev a jejich vyjednávací síly, především družstev s vlastnictvím mléka.

Nemalé problémy mají čeští chovatelé prasat. Stavby prasat klesají hlavně v zemích střední a východní Evropy a následně do těchto zemí vzrůstá dovoz vepřového masa, zvláště ze zemí původní evropské patnáctky, kde stavy buď stagnují, nebo rostou. Například počet jatečných prasat v Dánsku se v roce 2009 ve srovnání s předchozím rokem zvýšil o 5 %, z toho počet prasnic o 4 %. V ČR se v tomto období produkce jatečných prasat snížila o 10 %. Soběstačnost se snížila zhruba na 65 %.

Na příkladu této komodity je patrné, že ani výrazný pokles soběstačnosti nezvýší cenu pro zemědělské prvovýrobce. Obchodníci i zpracovatelé drží svoji ekonomiku dovozy. Omezení produkce tedy není cestou k vyššímu zpeněžení, jak často tvrdí někteří analytici.